

Alustava katsaus malminetsintäyritysten web-sivuihin ja vastuullisuusraportointiin ja -strategioihin Suomessa

TONI EEROLA

Läpinäkyvä, luotettava, systemaattinen ja teollisuuden standardien mukainen vastuullisuusraportointi on eräs merkittävimmistä yritysten yhteiskuntavastuun ja viestinnän komponenteista (Kuisma ja Temmes 2011). Se antaa asiasta kiinnostuneelle tilaisuuden seurata yritysten toimintaa ja osoittaa, miten ne toteuttavat yhteiskuntavastuutaan. Raporttien luotettavuutta on kuitenkin myös kyseenalaistettu erityisesti kaivosteollisuudessa ja siksi niihin pitää suhtautua tietyllä varauksella (Fonseca 2010, Fonseca *et al.* 2012).

Kaivosteollisuus onkin yksi niistä teollisuudenaloista, missä standardien mukainen avoin vastuuraportointi on kasvavan mielenkiinnon kohteena (Jenkins ja Yakovleva 2006, Rytteri 2012). Tämä johtuu erityisesti yhteiskunnan aiheuttamasta paineesta, joka vaatii läpinäkyvyyttä ja yhteiskuntavastuuta yrityksiltä. Tämän vuoksi viime vuosikymmenten aikana kaivosteollisuudessa on luotu ja kehitetty erilaisia vastuullisuusraportointijärjestelmiä. Niiden käyttöönotto yrityksissä on kuitenkin ollut hyvin kirjavaa.

Pörssiin listautuneilla yrityksillä on velvollisuus raportoida julkisesti vastuullisesta toi-

minnastaan yleistajuisesti ja läpinäkyvästi jonkin teollisuuden yleisen standardin mukaisesti (Kuisma ja Temmes 2011). Yleensä tällainen raportointi löytyy yritysten web-sivuilta ja tätä on maailmalla tutkittu jonkin verran (esim. Lodhia 2005, 2012, Jose ja Lee 2007, Morhadt 2010). Web-sivuilla onkin merkittävä rooli yrityksen viestinnässä ja imagossa. Ne ovat myös tärkeitä työkaluja niille, jotka etsivät tietoa yrityksistä ja niiden toiminnasta.

Yritysten web-sivuja seuraavat erityisesti sijoittajat ja kansalaisjärjestöt, mutta ne ovat hyödyllisiä myös maanomistajille ja tavallisille kansalaisille alueilla, missä kaivosyhtiö aloittaa toimintaansa esim. malminetsinnässä.

Oleellinen osa yrityksen viestintää on sidosryhmätoimintaa tukeva web-sivu ko. maankielellä (Eerola 2014). Sellaisen puute aiheuttaa epäluuloa. Rytteri (2012) tarkasteli Suomessa toimivien kaivosyhtiöiden vastuullisuusraportointia, keskittyen kymmeneen kaivoksia operoivaan yritykseen. Tässä kiinnitetään huomiota Suomessa operoivien malminetsintäyritysten web-sivuihin ja vastuullisuusraportointiin. Monissa näistä on havaittu puutteita (Eerola 2014).

Malminetsinnän viestinnän merkitys yritysten ja paikallisyhteisön suhteen rakentumisessa

Kansainvälinen yhteiskuntatieteellinen kaivosalan tutkimus on yleensä keskittynyt kaivoksiin kehitysmaissa ja/tai alkuperäiskansojen alueilla. Tämä saattaa johtua kaivosten suuremmista ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista ja niihin liittyvistä konflikteista noilla alueilla. Franksin ym. (2014) mukaan suurimmat kaivostoiminnan konfliktit, jotka aiheuttavat hankkeen keskeytymisen tai lisäkustannuksia, sijoittuvat kaivoksen suunnittelu- ja rakennusvaiheeseen. Useimmiten konfliktit tapahtuvat myös kehitysmaissa. Malminetsintä aiheuttaa huomattavasti vähemmän konflikteja kuin kaivoshankkeet (Franks *et al.* 2014).

Kaivoksen elinkaareissa malminetsintävaiheella on kuitenkin suuri merkitys konfliktien ennaltaehkäisyssä. Sillä on ratkaiseva rooli yrityksen ja paikallisyhteisön suhteen muodostumisessa. Malminetsintävaiheen sidosryhmätoiminta ja yritysten paikallisuhteet ovat kuitenkin kansainvälisesti jääneet vähälle huomiolle (Eerola 2013), eikä Suomi ole tässä poikkeus (Eerola 2014). Yhtiön imago, viestintä, suhteet ympäröivään yhteiskuntaan ja sidosryhmätoiminta ovat yrityksille tärkeitä haasteita tässäkin vaiheessa. Silloin yritys on ensimmäistä kertaa kontaktissa paikallisiin. Siitä alkaa suhteen rakentaminen paikallisyhteisöön. Tämä kannattaa aloittaa varhaisessa vaiheessa, eli jo alueen tunnustelun aikana (Moon ja Whateley 2006). Yrityksen viestinnällä (mm. web-sivut) ja sidosryhmätoiminnalla on tässä merkittävä rooli (Eerola 2013).

Aineisto ja menetelmät

Tässä alustavasti inventoidut 51 Suomessa varauksia, valtauksia ja malminetsintälupia

hakeneet tai hallinnoivat malminetsintäyritykset poimittiin listattuina lupia myöntävän Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) web-sivuilta tämän vuoden alussa. Inventoinnissa otettiin huomioon sekä ulkomaiset että suomalaiset yritykset, tekemättä rajoituksia kaivannaisten suhteen. Listalla on siis sekä metalleja- että teollisuusmineraaleja etsivät yritykset. Yrityksien web-sivut etsittiin internetin Google-palvelun avulla. Yritysten web-sivuilta käytiin läpi niiden kieli, vastuullisuusraportointi ja sen sisältö. Koska malminetsinnän ympäristövaikutukset ovat pieniä ja yritysten yhteiskuntavastuu rajoittuu siinä pitkälti paikallisiin yhteiskuntasuhteisiin (Eerola 2013, Ziessler *et al.* 2013), erityistä huomiota kiinnitettiin yritysten viestinnän ja sidosryhmätoiminnan kuvailuun.

Malminetsintäyritysten web-sivut ja vastuullisuusraportointi

Alustavassa Suomessa operoivien malminetsintäyritysten inventoinnissa on havaittu, että suurimmassa osassa aineistoa yritysten web-sivut olivat englanniksi, sijaitsivat ulkomailla ja olivat lähinnä kansainvälisille sijoittajille tarkoitettu, kuten Rytterinkin (2012) Suomessa kaivoksia operoivia yrityksiä käsittelevästä aineistosta kävi ilmi. Sama trendi jatkuu läpi koko tässä käsitellyn aineiston. Ulkomaisten yritysten web-sivuilla on yleensä lyhyitä kuvauksia Suomen projekteista. Ne ovat useimmiten keskittyneet geologian, mineralisaation ja malminetsinnän kuvauksiin ja varustettu kuvilla luonnosta ja talvimaisemista. Harvojen ulkomaisten yritysten web-sivut ovat suomenkielisiä (ks. myös Ziessler-Korppi 2013).

Yleisin vastuullisuusraportointistandardi on Global Reporting Initiative (GRI). GRI:n mukaiset vastuullisuusraportoinnit löytyvät suurimpien ulkomaisten ja suomalaisyritysten web-sivuilta, kun taas pienemmillä ei monesti

ole web-sivua ollenkaan tai tämän tarjoaa sen ulkomainen emoyhtiö englanniksi (ks. myös Rytteri 2012). Joissakin tapauksissa vain yrityksen yhteystiedot ovat löydettävissä internetistä.

Joidenkin suurimpien yritysten web-sivut ovat sekä suomeksi että englanniksi. Suomalaisen yritysten web-sivut ovat suomeksi. Pienet yritykset eivät esitä vastuullisuusraportointia ollenkaan, jos ne eivät ole pörssiin listattuja. Jotkut web-sivuista antavat vain yleisiä ja positiivisia kommentteja arvoistaan ja suhteistaan paikallisyhteisöihin. Kun web-sivuilla kerrotaan sidosryhmätoiminnasta, se kuvataan koostuvaksi yleensä säännöllisistä tapaamisista paikallisyhteisön kanssa (tupailat), paikallisten kuulemisesta, palkkaamisesta, palvelujen ja tuotteiden ostamisesta aina kun mahdollista, urheilu- ja kulttuuritapahtumien ja -seurojen sponsoroinnista sekä geologian ja kaivosinsinöörin tutkintojen opintostipendeistä yliopistoihin.

Yhteenveto

Web-sivut ovat olennainen osa modernia yritysviestintää. Suomessa toimiville yrityksille suositellaan suomenkielisiä web-sivuja niiden sidosryhmätoiminnan viestintään. On tärkeää antaa tietoa yrityksestä ja sen toiminnasta avoimena ja läpinäkyvänä viestintänä, osana yrityksen paikallisia kunnioittavaa yhteiskuntasuhdetoimintaa. Se täydentää ja tukee proaktiivisia tapaamisia paikallisten sidosryhmien kanssa jo alueen tunnisteluvaiheessa. Web-sivujen puute aiheuttaa puolestaan epäluuloa yritystä kohtaan, mikä ei edesauta suhteiden rakentamista.

Kiitokset

Katsaus on osa KaivosAkatemian ja SAM:n (Sustainable Acceptable Mining, WP4) hankkeita, joihin GTK osallistuu.

Summary:

A survey on mineral exploration company websites and sustainability reporting and strategies in Finland: Preliminary results

This short review provides the preliminary results of a survey on the websites and sustainability reporting of 51 mineral exploration companies with applied or valid claims and claim reservations in Finland, listed by the Finnish Safety and Chemicals Agency (Tukes). Both foreign and domestic industrial and metallic mineral exploration companies were considered in the survey.

Most of the company websites are written in English, based abroad and mainly focused on international investors. There are short descriptions of the companies' projects in Finland, focusing on geology, mineralization and its exploration, with nice pictures of nature, winter and landscapes. Only few of the websites are written in Finnish. Complete sustainability disclosure according to the Global Reporting Initiative (GRI) is found on the websites of the major foreign and Finnish companies, whereas the minor ones may not even have their own website at all, or this information may only be provided by the parent company. In some cases, only the company's contact information is provided on the website.

Some large and small companies have their websites in both Finnish and English. Small companies do not present sustainability reporting at all if they are not listed on the stock market. Some of the websites may only provide sparse, generalized and positive comments on the company's values and its community relations. When found, the stakeholder engagement activities that are described generally consist of regular meetings

with communities, hiring of local people and purchasing of local goods and services as much as possible, sponsorship of local sports and cultural associations and events, as well as the offering of scholarships for local students to study geology or mining engineering in universities.

The existence of a website written in Finnish is recommended by the Mining Academy's model for stakeholder engagement in mineral exploration. It is important to provide information on a company and its operations in the form of transparent communication and public relations, complementing the proactive encounters with the local stakeholder groups that already occur at the reconnaissance stage. For instance, the lack of a website, as in the case of some of the analyzed companies here, causes mistrust, which is not appropriate for construction of a good company-community relationship.

Viitteet

- Eerola, T. 2013. A model for stakeholder engagement in mineral exploration in Finland. Proceedings, 6th International conference on Sustainable Development in the Minerals Industry, 30 June – 3 July 2013, Milos Island, Greece, 167–172.
- Eerola, T. 2014. A survey on mineral exploration company websites and sustainability reporting in Finland: preliminary reports. Teoksessa Virtasalo, J. ja Tuusjärvi, M. (toim.) Abstract book. 1st Finnish International Colloquium of Geosciences, Espoo, 19–20 March 2014. Geological Survey of Finland Guide 58:12–13.
- Fonseca, A. 2010. How credible are mining corporations' sustainability reports? A critical analysis of external assurance under the requirements of the international Council on Mining and Metals. Corporate Social Responsibility and Environmental Management 17:355–370.
- Fonseca, A., McAllister, M.L. ja Fitzpatrick, P. 2012. Sustainability reporting among mining corporations: a constructive critique of the GRI approach. Journal of Cleaner Production, painos: 1–14.
- Franks, D.M., Davis, R., Bebbington, A.J., Ali, S.H., Kemp, D. ja Scurrah, M. 2014. Conflict translates environmental and social risk into business cost. PNAS 111:7576–7581.
- Jenkins, H. ja Yakovleva, N. 2006. Corporate social responsibility in the mining industry: Exploring trends in social and environmental disclosure. Journal of Cleaner Production, 14:271–284.
- Jose, A. ja Lee, S.-M. 2007. Environmental reporting of global corporations: A content analysis based on website disclosures. Journal of Business Ethics 72: 307–321.
- Kuisma, M. ja Temmes, A. 2011. Yritysten vastuuarportointi. Teoksessa: Joutsenvirta et al. (toim.) Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa. Helsinki, Gaudeamus, 230–245.
- Lodhia, S.K. 2005. Legitimacy motives for world-wide web (www) environmental reporting: an exploratory study into present practices in the Australian minerals industry. Journal of Accountability and Finance 4:1–15.
- Lodhia, S. 2012. Web based social and environmental communication in the Australian minerals industry: an application of media richness framework. Journal of Cleaner Production 25:73–85.
- Moon, C.J. ja Whateley, M.K.G. 2006. Reconnaissance exploration. Teoksessa Moon, C.J., Whateley, M.K.G. ja Evans, A. (toim.). Introduction to mineral exploration 2nd ed. Hong Kong, Blackwell Publishing, 52–69.
- Morhardt, J.M. 2010. Corporate social responsibility and sustainability reporting on the internet. Business Strategy and the Environment 19:436–452.
- Rytteri, T. 2012. Suomessa toimivien kaivosyhtiöiden vastuustrategiat ja yhtiöihin kohdistuvat odotukset. Alue ja ympäristö 41:54–67.
- Ziessler-Korppi, S. 2013. Local stakeholder engagement of mineral exploration companies within the corporate social responsibility (CSR) framework: Insights into companies operating in Northern Finland. Master's Thesis, Aalto University, Degree Programme in Information Networks, 184 s.

TONI EEROLA

Geologian tutkimuskeskus

PL 96

02151 Espoo

toni.eerola@gtk.fi